

Qui som?

La Fundació Rafael Campalans és una entitat sense ànim de lucre que, a través de la recerca i l'anàlisi, té com a objectiu principal la difusió del pensament socialista democràtic. Laboratori d'idees del PSC, la nostra Fundació desenvolupa la seva feina al voltant de cinc grans eixos: impulsar la reflexió entorn al federalisme; seguir l'evolució del debat sobre la socialdemocràcia; elaborar estudis sobre polítiques de benestar; oferir idees per tal d'avançar en la construcció europea; i avaluar i elaborar propostes d'implementació de polítiques d'immigració.

La Fundació difon la seva recerca a través de l'edició de diverses publicacions periòdiques, d'entre les quals destaquen la col·lecció **frc Llibres**, aquesta revista, que ha redissenyat el seu format, i els **Papers de la Fundació**. A més, des de la Fundació s'impulsa l'organització de conferències i seminaris, i la coordinació de grups de treball, dels quals sorgeixen treballs monogràfics que s'editen a la col·lecció **Debats**.

Un dels principals actius de la Fundació és el nostre **Arxiu Històric**, fons documental indispensable per al coneixement de la història política de Catalunya des de 1939, i particularment de la lluita per la democràcia i el paper desenvolupat per les organitzacions socialistes. La tipologia documental que hi trobem és molt variada: des de publicacions periòdiques fins a fulls volants, passant per manifestos, declaracions, informes i material iconogràfic.

Campalans i el socialisme democràtic català d'entreguerres

JOAN FUSTER SOBPERE

Professor d'Història Contemporània de la UOC

Amb motiu del 75è aniversari de la mort de Rafael Campalans, ofegat a la platja de Torredenbarra, la Fundació que duu el seu nom ha editat, amb el títol d'*Obra política*, el recull de tota la seva obra política presentada per Isidre Molas. El volum recull els dos opuscles *El socialisme i el problema de Catalunya* i *Als joves (paraules d'un socialista als estudiants de Catalunya)*¹; els dos volums, en realitat dues seleccions de textos diversos, que l'autor va publicar en vida, *Hacia la España de todos: palabras castellanas de un diputado por Cataluña*² i *Política vol dir pedagogia*³; i diversos articles provinents alguns de les seves intervencions a començament dels anys vint sobre els problemes de la política educativa, just quan s'havia fet càrrec de la direcció de l'Escola del Treball, i la majoria, ja en els anys trenta, de les seves col·laboracions a la revista de la Unió Socialista, *Justícia Social*, i que representen potser la contribució més rellevant del present volum, tant per la inaccessibilitat d'aquests textos, com pel seu interès indubtable i la diversitat dels temes que s'hi tracten.

No és que Campalans hagi estat un dels autors més descuidats a casa nostra en l'etapa democràtica dels qui van escriure en el decisiu període d'entreguerres. Des del molt pioner *Ideari de Rafael Campalans* d'Albert Balcells el 1973, gràcies a l'impuls d'Isidre Molas, la Fundació que duu el seu nom ha menat un esforç remarkable de difusió de l'obra d'aquest autor socialista⁴, però resulta particularment adequat que en la celebració d'aquest 75è aniversari es publiqui aquest llibre recollint tots els seus textos polítics. D'una banda, per la indubtable utilitat de trobar reunides i accessibles obres que fins ara estaven disperses o publicades fragmentàriament, i en qualsevol cas totes elles molt difícils de trobar. Però també per la publicació íntegra de les col·laboracions de Campalans a *Justícia Social* en els anys trenta, just en el moment que arriba a la plenitud de la seva activitat política.

En els debats de l'any 1922-1923, que es recullen en els dos opuscles *Els socialistes i el problema de Catalunya* i *Als joves*, trobem un Campalans preocupat per fusionar la idea socialista amb el catalanisme per tal de superar la fase prepolítica del sindicalisme català, així com per atreure a les files del socialisme els joves quadres més actius del moviment catalanista. I això el porta a una doble confrontació, amb els socialistes que com Fabra i Ribes deprecien la qüestió nacional catalana per considerar-la

Obra política

Rafael Campalans

Barcelona: Fundació Rafael Campalans, 2008

Desitjo col·laborar amb les finalitats de la Fundació Rafael Campalans amb la quantitat de _____ € (*)

Mensuals Trimestrals Semestrals Anuals QUOTA MÍNIMA: Mensual 7€ Trimestral 21€ Semestral 42€ Anual 84€

Nom: _____ Cognoms: _____

Adreça _____ CP _____ Població _____

NIF _____ Telèfon _____ e-mail _____

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Codi Compte Client: /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_/ /_

Signatura del titular del compte:
Data _____

Us prego que amb càrrec al meu compte i fins a nou avis, atengueu la present ordre de domiciliació

(*) Les donacions a fundacions gaudeixen de beneficis fiscals reconeguts per les lleis. Les dades que ens proporciona seran recollides en un fitxer del qual el responsable és la Fundació Rafael Campalans. La finalitat d'aquest fitxer és mantenir-lo informat sobre les activitats que oferim. En compliment del que estableix la Llei 34/2002, t'informem que si no desitja rebre més notícies, pot donar-se de baixa del nostre servei adreçant-se a fundacio@fundaciocampalans.com

¹ Publicats originalment a: CAMPALANS, R. *El socialisme i el problema de Catalunya*. Barcelona: Biblioteca d'Estudis Socials, 1923; i *Als joves: paraules d'un socialista als estudiants de Catalunya*. Barcelona: Edicions de L'Unió Socialista de Catalunya, 1931. Tots dos textos amb introducció de Gabriel Alomar. El primer va ser publicat com a part de la polèmica amb Fabra i Ribas per Jesús Rodés dins la col·lecció Clàssics del Nacionalisme amb el títol *Catalanisme i socialisme: el debat de 1923 / R. Campalans i A. Fabra i Ribas*. Barcelona: La Magrana, 1985.

² CAMPALANS, R. *Hacia la España de todos: palabras castellanas de un diputado por Cataluña*. Barcelona: Catalònia, 1932, amb pròleg també de Gabriel Alomar.

³ CAMPALANS, R. *Política vol dir pedagogia*. Barcelona: Biblioteca d'Estudis Socials, 1933, amb pròleg de Joaquim Xirau. Va ser reeditat per la Fundació Campalans i Columna l'any 1996 amb un nou pròleg de Joan Reventós.

⁴ BALCELLS, A. *Ideari de Rafael Campalans*. Barcelona: Pòrtic, 1973; el mateix autor tornaria sobre el tema amb la publicació d'un recull de textos intitulat *Rafael Campalans, Socialisme català. Biografia i textos*. Mentre, de la seva banda, la Fundació Campalans ha publicat a més de *Política vol dir pedagogia*, el volum *Com hem parlat al poble*. Barcelona: Fundació Rafael Campalans, 1983.

incompatible amb l'internacionalisme socialista; i amb els altres sectors del catalanisme, els conservadors de la Lliga i els renovadors d'Acció Catalana, a qui vol disputar la influència sobre les avantguardes juvenils. Un tipus de preocupacions que s'adiuen bé amb la seva activitat professional al front de l'Escola del Treball en el delicat moment de la crisi del règim de la Restauració. Passada la dictadura i immers ja plenament en l'activitat política, els seus dos textos més coneguts, *Hacia la España de todos: palabras castellanas de un diputado por Catalunya*, i *Política vol dir pedagogia*, recullen les diverses intervencions públiques, fetes a Madrid o a Barcelona, com a polític en actiu en aquests moments fundacionals de la República, sigui la defensa de l'Estatut de Catalunya al Congrés dels Diputats, sigui la defensa de la unitat socialista a Catalunya. En el primer cas, resulten particularment significatives les seves intervencions a les Corts amb motiu del debat sobre l'Estatut, i particularment les seves respostes en el debat a Ortega y Gasset, des d'una posició inequívocament catalanista i federalista, que no dubta en mostrar que sols la solució del problema català i el reconeixement de l'autonomia de Catalunya poden resoldre allò que ell qualifica de problema espanyol, es a dir, la convivència pacífica i sense imposicions dels diversos pobles i cultures d'Espanya, i per fer-ho no eludeix exaltar la solució estatuària com a la més genuïnament espanyola.

Tanmateix, allò que permeten veure de manera més subtil i al mateix temps més diàfana els articles de *Justicia Social* –al capdavant un diari partidari–, és la percepció del moment –en un context polític i històric europeu excepcional– des d'una posició socialista democràtica i catalanista. Resulta especialment revelador en aquest sentit el viatge de 1932 Moscou, que li permet a Campalans recollir les seves impressions sobre la Polònia profeixista del general Pilsudski; la Viena roja de l'alcalde Bauer; i la Rússia soviètica. Una emocionada transcripció de l'enterrament de dos joves socialdemòcrates austríacs assassinats per l'extrema dreta i la gegantina mobilització popular que presència el fan exclamar excitat a la vista de la demostració de força de la socialdemocràcia austríaca i de les seva organització envejable: “Allò que més imposa a un pobre meridional com jo, és la serena i seriosa actitud del poble: ningú no diu cap paraula; no es veu ningú fumant”⁵. Just el contrari d'allò que havia deplorat en el proletariat català, referint-s'hi com “la tàctica única”: “Una florida d'organització societària, un espectre inacabable de mots llampants, de frases sores i de paraules gruixudes. Unes vagues més o menys violentes. Una repressió monstruosa. Unes nits d'angoixa i frissança...I després, uns quants companys assassinats (dona, espòs, fills sense pare), uns quants més a la presó, uns mítings pidolant l'amnistia, unes subscripcions per els presos... I tornem a començar: això és tot el programa (...) No podríem començar a construir alguna cosa!”⁶

Campalans, juntament amb Serra i Moret o Gabriel Alomar entre d'altres, tal com ens recorda Molas en el pròleg, forma part d'un reduït nucli socialista i catalanista, que a la Catalunya del primer terç del segle XX es va trobar encaixonat entre el sindicalisme anarcosindicalista de la CNT, i el republicanisme nacionalista i democràtic d'Esquerra. Cooperant i competint amb aquests sectors, i d'altres com els joves intel·lectuals liberals d'Acció, en la construcció de l'autonomia catalana i la democràcia espanyola en un context europeu dramàtic i advers, van ser un grup minoritari, però lúcida, i van assentar les bases d'una tradició que cinquanta anys més tindria una brillant florida. Fora desitjable continuar i aprofundir la tasca de recuperació que duu a terme la Fundació Campalans amb nous treballs que ens vagin desvetllant la peripècia d'aquests homes, i en aquest sentit una biografia política de Rafael Campalans resultaria una peça de gran utilitat.

⁵ CAMPALANS, R. Obra política, p. 444-445

⁶ Ibid. p. 435

Més enllà del capitalisme: democràcia econòmica

FERRAN PEDRET

Advocat. Secretari d'Acció Política del PSC-Barcelona

L'any 1980 el matemàtic i filòsof David Schweickart, professor de Filosofia de la Universitat Loyola de Chicago, publicà el llibre *Capitalism or worker control?*¹, obra en la qual proposava una alternativa al capitalisme basada, a grans trets, en el control obrer dels mitjans de producció.

Prenent com a base aquest treball previ, Schweickart va seguir elaborant la seva teoria d'un sistema econòmic-social alternatiu al capitalisme que reunís ensem el caràcter d'ésser viable i desitjable. De resultes d'aquest aprofundiment teòric, publicà l'any 1993 el llibre *Against Capitalism*², traduït al castellà amb pròleg de Luis de Sebastián³. En aquesta obra, Schweickart proposa un model, al qual anomena *Democràcia Econòmica*, que presenta tres característiques fonamentals:

1. Cada empresa productiva està gestionada democràticament pels seus treballadors.
2. L'economia quotidiana és una economia de mercat: les matèries primeres i els béns de consum es compren i venen als preus determinats per la llei de l'oferta i la demanda.
3. Les noves inversions són objecte de control social: el fons d'inversions es genera mitjançant impostos i es distribueix d'acord amb un pla democràtic i conforme al mercat.

En la mateixa obra, Schweickart duu a terme un exercici comparatiu del seu model amb el capitalisme del *laissez-faire* i amb el capitalisme keynesià, així com amb els comunismes de planificació centralitzada, i fins i tot fa un esbós de possibles formes de transició a la democràcia econòmica des de capitalismes avançats. En els darrers capítols del llibre reflexiona sobre l'obra de Marx, el materialisme històric i el futur del marxisme, tot afirmant que, al seu entendre, la democràcia econòmica que planteja sintonitza molt millor amb els valors inherents del pensament marxista que altres fórmules de socialisme plantejades al llarg de la història.

Schweickart repregué encara els treballs sobre democràcia econòmica, i l'any 2002 publicà el llibre *After Capitalism*⁴. Aquesta darrera obra, encara no traduïda al castellà o al català, suposa una completa revisió de tot el seu treball anterior, una actualització completa d'*Against Capitalism* en la qual s'aprecia a més un esforç per trobar un to divulgatiu sense renunciar al rigor acadèmic, i per sintetitzar les idees exposades al seu llibre anterior.

Schweickart segueix proposant en la seva nova obra aquest sistema socio-econòmic, que qualifica obertament de socialista, basat en empreses que són propietat de la societat, però que són autogestionades en forma de cooperativa pels seus tre-

¹ Schweickart, D. *Capitalism or worker control? An ethical and economic appraisal*. Nova York: Praeger Publishers, Inc., 1980. ISBN-10: 00-305-6724-6

² Schweickart, D. *Against capitalism*. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. ISBN-13: 978-05-2141-851-5

³ Schweickart, D. *Más allá del capitalismo*. Santander: Ed. Sal Terrae, 1997. ISBN-10: 84-293-1230-7

⁴ Schweickart, D. *After Capitalism. New critical theory*. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2002. ISBN-10: 07-425-1300-9

Más allá del capitalismo

David Schweickart

Santander: Ed. Sal Terrae, 1997

■ LLIBRES

balladors, i que interactuen en base a una economia de mercat, amb planificació democràtica però no centralitzada, i amb determinats elements de proteccionisme econòmic. De fet, podem considerar els tres llibres citats com una sola obra, que a mode de *work in progress* s'ha anat polint i actualitzant, i quina versió més acabada és la publicada l'any 2002, però que té continuïtat en alguns dels seus articles recents.

Tal com confessa el mateix autor, el seu model s'inspira en tres experiències històriques singulars, sense que això signifiqui que en fa una pura translació a la seva teoria. Una d'elles és el model de socialisme autogestionari iugoslau implantat a partir de l'aïllament imposat per la Unió Soviètica l'any 1949, cristal·litzat en el Programa de Liubliana de 1958 (*Program Saveza Komunist Jugoslavije*⁵), que va permetre que entre 1952 i 1960 Iugoslàvia registrés la major taxa de creixement del món, i que entre 1960 i 1980 ocupés la tercera posició en creixement de renda per càpita entre els països de renda baixa i mitja.

La segona experiència històrica en la qual s'inspira és el model de reconstrucció econòmica del Japó de postguerra, entre els anys 1945 i 1948, però també en fases posteriors, que va permetre que en el període 1946-1976 l'economia japonesa es multipliqués per 55.

Finalment, com a tercera de les que cita l'autor, hi figura l'experiència cooperativa de Mondragón (País Basc), amb antecedents des de l'any 1920, però originada en la forma que ha tingut continuïtat fins l'actualitat per l'impuls del sacerdot José María Arizmendiarieta, l'any 1956.

L'autor no desconeix els arguments crítics a les experiències que cita, i repliça argumentant sobre la no obsolescència dels elements que ell en pren per al seu anàlisi, però també examinant amb detall els problemes d'eficàcia que el model que planteja pot implicar, en comparació amb altres models existents. El que Schweickart defensa amb el seu model de democràcia econòmica és que l'esquerra està ara en condicions, com potser mai ho havia estat, d'afirmar amb plena confiança moral i científica que existeix una forma desitjable de socialisme que funcionaria.

L'interès de Schweickart per desenvolupar un model complet i alternatiu al capitalisme, així com per apuntar escenaris plausibles de transició en què la democràcia econòmica podria substituir al capitalisme existent actualment (tot i reconèixer que encara queda molt treball a fer per respondre als problemes que tal transició planteja i per respondre a l'eterna pregunta *què cal fer?*), fa d'*After Capitalism* una lectura notablement interessant, especialment tenint en compte que el treball de recerca teòrica i empírica que fonamenta les seves tesis abasta des de finals dels anys 70 fins l'actualitat.

No obstant les crítiques i objeccions plantejades ?i plantejables, certament? a alguns aspectes feblement argumentats de l'obra de Schweickart, el llibre manté un valor cert en tant que exercici de crítica actualitzada al capitalisme i de proposició d'una alternativa possible. En paraules de Luis de Sebastián al pròleg citat, "el llibre mostra que els canvis són possibles, conceptualment lògics i socialment viables, i que de fet s'han assajat amb èxit a algunes parts del món".

⁵ 7è Congrés de la SKJ, 1958. *Program Saveza Komunist Jugoslavije*. Belgrad: Komunist, 1978. LCCN: 79377848

■ LLIBRES

Com finançar l'atenció sanitària a Europa? Una aproximació exhaustiva a les opcions disponibles

JAVIER VILLAMAYOR

Cap de l'Oficina de Planificació i Avaluació de Polítiques de la Diputació de Barcelona

Amb certa regularitat ha aparegut i desaparegut del debat polític europeu la qüestió de la sostenibilitat financera dels sistemes sanitaris en les seves configuracions actuals. A Catalunya, que no ha estat aliena a aquest corrent des de finals dels anys '90, aquest debat ha tingut com a elements de context el rebuig social a un augment significatiu de la pressió fiscal, el reconeixement a la qualitat del nostre sistema sanitari (malgrat les seves mancances), els límits a l'increment del pressupost sanitari, l'exigència per part de la ciutadania d'ampliació del catàleg de serveis i uns costos mèdics creixents fruit dels imparables avenços científics.

El cèntim sanitari incorporat en el preu de la benzina, o l'estudi de fórmules de copagament per accedir a l'atenció primària, han estat presentades per responsables polítics i gestors sanitaris catalans com possibles alternatives, impopulars però necessàries, per tal d'augmentar els recursos disponibles i, en el cas del copagament, reduir la forta pressió pel costat de la demanda. L'increment de la pressió assistencial derivat de l'envelliment demogràfic i del fort augment de població viscut en els darrers anys, així com el límit als increments de la pressió fiscal, han introduït de nou en el debat polític la preocupació per la sostenibilitat del sistema català de salut.

Com apunten els editors d'aquest llibre des d'un bon inici, si bé existeix un important consens en l'àmbit europeu vers els objectius principals que han de perseguir els sistemes nacionals de salut (bàsicament, cobertura universal sense restricció en l'accés als serveis requerits), aquest consens desapareix quan del que es tracta és de dissenyar els mecanismes per finançar la provisió de l'atenció sanitària. Països situats geogràficament en el mateix continent i que comparteixen un marc polític, social i econòmic amb importants similituds, han optat per configuracions dels seus sistemes de salut completament divergents.

Funding health care: options for Europe combina l'aproximació teòrica a les diferents opcions a l'hora de finançar l'atenció sanitària, amb les evidències disponibles derivades de la seva implementació pràctica. Tot i que el seu propòsit principal és aportar una anàlisi rigorosa i detallada de les formes de finançar els serveis sanitaris als països europeus, inclou també anàlisis relatives a països més enllà del *vell continent* (Estats Units d'Amèrica, Canadà, repúbliques ex-soviètiques, Rússia, etc.).

Aquest llibre, la lectura del qual us recomano, pretén aportar evidències que il·luminin la presa de decisions pel que fa al finançament de les polítiques sanitàries. Conèixer els avantatges i desavantatges de cadascuna de les alternatives, així com els seus efectes en termes d'equitat en l'accés, taxa de cobertura o millores en l'eficiència en l'assignació dels recursos per posar alguns exemples, permetrà a aquells amb la responsabilitat de prendre decisions fer-ho no només en base a legítimes opcions ideològiques, sinó a l'empara de les darreres evidències en la matèria.

Cap lector no hauria d'aspirar a trobar en aquest volum la solució unívoca i miraculosa als reptes que han d'afrontar avui els sistemes de salut pel que fa al seu finan-

Funding health care: options for Europe
Mossialos E., Dixon A., Figueras J. i Kutzin J. (Editors)
European Observatory on Health Care Systems series
 Buckingham: Open Universitypress, 2002

Els butlletins FRC

Butlletins

Tria

Des del mes de febrer 2007, la Fundació Rafael Campalans elabora el *Tria*, un butlletí electrònic que ofereix una selecció d'informació política d'interès extreta de publicacions espanyoles i estrangeres, i *think tanks* europeus i internacionals. Mensualment recomanem un seguit d'articles, llibres i pàgines web que considerem que són d'especial interès.

Apunts d'Immigració

L'*Apunts d'Immigració* té com a objectiu consolidar-se com un instrument de difusió de publicacions i estudis útils per a experts i persones interessades en aquest àmbit. Amb una periodicitat bimensual, aquest butlletí ofereix una selecció d'articles i publicacions de referència, tant de fora com de la Fundació.

Butlletí digital de la Fundació

Des de la posada en marxa de la nostra plana web, la Fundació envia de manera regular el *Butlletí digital de la Fundació* per tal de mantenir els nostres prop de 1.500 subscriptors informats de les activitats que organitza la Fundació i de les seves novetats editorials. D'entre els butlletins de la Fundació, destaca el que enviem trimestralment al voltant de les novetats de la socialdemocràcia a Europa.

Si voleu subscriure-us a qualsevol dels nostres butlletins, podeu fer-ho a través de la nostra pàgina web: <http://www.fcampalans.cat/subscripcio.asp>

Per a qualsevol dubte, podeu contactar amb la Fundació Rafael Campalans trucant al **93 319 54 12** o bé enviant un correu electrònic a fundacio@fcampalans.cat

çament. En canvi, estic segur que la seva lectura contribuirà a clarificar els conceptes i a considerar les implicacions de les diferents formes d'augmentar la recaptació per finançar les polítiques públiques de salut. De fet, la major part dels sistemes de salut confien en una varietat d'instruments pel seu finançament, i és la proporció en la que contribueix, per exemple, el sistema impositiu, les assegurances voluntàries o obligatòries, o les aportacions directes de l'usuari, el que pot explicar les diferències en el grau de protecció de la població i en el seu estat de salut.

El llibre, estructurat en 12 capítols, és el fruit de les aportacions d'un complet llistat d'experts, eminentment europeus i provinents de diverses disciplines, la trajectòria dels quals està vinculada a la recerca acadèmica o a tasques de consultoria per a organismes internacionals. El primer capítol, de lògic caràcter introductor, contextualitza el debat i el marc d'anàlisi que s'utilitzarà per tractar cadascuna de les possibilitats a l'hora de finançar l'atenció sanitària. Els autors opten per analitzar cadascun de les opcions diferenciant entre les funcions de recaptació, *fund pooling* i d'assignació de recursos als proveïdors de l'atenció sanitària.

El capítol segon, un dels més interessants, analitza l'efecte redistributiu de la despesa sanitària pública finançada via impostos, així com les inequitats generades quan es redueix l'aportació del sistema impositiu i es trasllada a l'usuari via copagament en el moment de rebre l'atenció, o es confia únicament en assegurances sanitàries privades.

El tercer capítol es dedica en exclusiva a la descripció dels règims de seguretat social vigents als Països Baixos, Alemanya i França, a la identificació de les seves fortaleses i debilitats i a les implicacions que les reformes registrades en aquests tres països en els anys noranta han tingut per la provisió de l'atenció sanitària. El quart capítol analitza la recent implementació de règims de seguretat social en alguns països de l'Est d'Europa i a l'antiga Unió Soviètica.

A continuació, dos apartats (capítols cinquè i sisè) del llibre es dediquen a les assegurances privades de salut existents en països com els Estats Units d'Amèrica i Suïssa, així com a explicar per quins motius les assegurances de salut de caràcter voluntari tenen un paper menor en els estats membres de la Unió Europea.

Els capítols setè i vuitè tracten de les aportacions que directament realitzen els usuaris en el moment de rebre l'atenció, ja es tracti de fórmules de copagament regulades o de pagaments informals. En el cas d'aquests últims, es tracta de pagaments al marge de les autoritats que beneficien a personal i/o proveïdors de la xarxa pública, la importància i volum dels quals no es pot menystenir en alguns països de l'Est d'Europa.

Les especificitats dels sistemes sanitaris dels països en vies de desenvolupament a partir dels estudis de cas de Tailàndia, Ghana i Zàmbia són tractades en el capítol novè. En el següent capítol, els autors introdueixen un apartat monogràfic dedicat a l'atenció a les persones en situació de dependència. Aquest àmbit, que ja requereix una atenció i assignació de recursos important però que ho serà molt més en els propers anys, planteja nous reptes sobre la forma de finançar la cartera de serveis, la seva provisió en mans del sector públic i/o privat, així com l'encaix entre l'atenció i cura de caràcter informal que presten les famílies i el suport formal de responsabilitat estatal.

Menció a part mereix el capítol dotzè d'aquest volum. Mossialos i Dixon avaluen les diferents opcions de finançament que s'han tractat en els capítols anteriors i ho fan agafant com a criteris d'avaluació les repercussions que tenen les diverses alternati-

■ LLIBRES

ves en termes d'equitat en l'accés i d'eficiència en l'ús dels recursos. Malgrat que els autors rebutgen prendre partit recolzant una de les alternatives com la millor opció, les seves conclusions sí mostren les inequitats generades pel recurs a fórmules de copagament o a incentius a la contractació d'assegurança sanitària privada.

Una de les principals virtuts del llibre és l'esforç de síntesi realitzat pels seus autors. No només es recopilen totes aquelles aportacions acadèmiques fetes en els darrers anys en relació amb les principals alternatives de finançament (impostos directes o indirectes; règims de seguretat social; incentius fiscals a la contractació d'assegurances privades, pagaments informals, introducció de fórmules de copagament, comptes d'estalvi individual per assumir els futurs costos sanitaris, etc.), sinó que a més s'aporta un visió comparativa de la situació en què es troben els sistemes sanitaris dels estats membres de la OCDE en relació amb països que fins ara havien merescut una menor atenció.

Finalment, no voldria deixar de mencionar que *Funding health care: options for Europe* va ser guardonat l'any 2002 amb el premi Baxter de l'Associació Europea de Gestió Sanitària. Segons el jurat, entre el seus mèrits trobem el fet que "és acadèmicament rigorós en el seu plantejament, al mateix temps que d'enorme utilitat pels decisors polítics a tota Europa (...), constituint un revisió exhaustiva que hauria d'estar en el prestatge de qualsevol actor que intervingui en la presa de decisions en l'àmbit sanitari (...)".¹

¹ Es pot accedir als comentaris complets del jurat del guardó a la pàgina <http://www.euro.who.int/observatory/Studies/20020731_1>

